

POLITIKA DISEMINACE ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

ÚVOD

Politika diseminace Českého statistického úřadu (dále také „ČSÚ“) vychází z ustanovení zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní statistické službě“), z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ze dne 11. března 2009 o evropské statistice a zrušení nařízení (ES, Euroatom) č. 1101/2008 o předávání údajů, na které se vztahuje statistická důvěrnost Statistickému úřadu Evropských společenství, nařízení Rady (ES) č. 322/97 o statistice Společenství a rozhodnutí Rady 89/382/EHS, Euratom, kterým se zřizuje Výbor pro statistické programy, v platném znění, z Kodexu evropské statistiky a ze strategického dokumentu Strategický plán ČSÚ na období 2022–2026, v němž jsou např. definovány mise, vize a strategické cíle ČSÚ. Při šíření statistických informací jsou plně respektovány i další relevantní právní předpisy, např. zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně údajů).

Postupy při zveřejňování a poskytování statistických informací jsou dále rozpracovány vnitřními předpisy ČSÚ.

1. PRINCIPY DISEMINACE STATISTICKÝCH INFORMACÍ V ČSÚ

1.1 Princip profesionální nezávislosti:

- a) Statistické informace jsou zpracovávány a vydávány zásadně s plným respektováním principu profesionální nezávislosti ČSÚ.
- b) Vydávání statistických informací se řídí předem stanovenými pravidly a s předstihem publikovaným kalendářem (tedy bez ohledu na momentální politickou, ekonomickou či např. společenskou situaci).
- c) Při přípravě obsahu informací se postupuje s respektováním pouze odborných statistických hledisek.

1.2 Princip nestrannosti:

- a) ČSÚ poskytuje všechny statistické informace tak, aby k nim měli stejný přístup všichni uživatelé. Za tím účelem předem zveřejňuje termíny, v nichž budou informace publikovány, a tyto termíny dodržuje. V předstihu také oznamuje termíny plánovaných i mimořádných revizí.
- b) Přednostní přístup před zveřejněním statistik pro vnější uživatele není umožněn.
- c) Statistické údaje jsou doprovázeny příslušnými potřebnými metadaty. Metadata se zaznamenávají a zveřejňují podle standardizovaných metadatových systémů.

1.3 Princip objektivity:

- a) Pro výběr zdrojů, metod a postupů produkce statistik používá ČSÚ odborná kritéria. Aplikované metody a nástroje jsou auditovány nezávislými externími odborníky z oblasti teorie i uživatelské praxe.
- b) ČSÚ zveřejňuje metodické postupy použité pro zjišťování údajů, objasňuje způsoby výpočtů, upozorňuje na změny provedené v údajích (revize), a to včasně, tedy v nejkratší možné lhůtě.
- c) V případě, že se ve výstupech objeví chyba, je bez zbytečného odkladu opravena a o opravě ČSÚ informuje.

1.4 Princip spolehlivosti:

ČSÚ usiluje o co nejvěrnější, nejpřesnější a nejsoustavnější obraz skutečnosti, za tím účelem pro výběr zdrojů, metod a postupů používá odborná kritéria a vědecky správné metodiky.

- 1.5 Princip statistické důvěrnosti:
- ČSÚ důsledně chrání důvěrné statistické údaje proti jejich zveřejnění.
 - Pro ochranu dat existují přísná interní pravidla.
 - Při rozhodování o zveřejnění potenciálně důvěrného údaje má ochrana důvěrnosti vždy přednost před zveřejněním.
- 1.6 Princip efektivity výdajů:
Výdaje spojené s vypracováváním statistik jsou přiměřené důležitosti výsledků a přínosů, o něž se usiluje.

2. KRITÉRIA KVALITY PŘI POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

Statistické informace jsou poskytovány tak, aby bylo zajištěno naplňování následujících kritérií kvality¹:

- 2.1 Relevance:
- ČSÚ usiluje o co nejlepší naplnění požadavků uživatelů, je otevřený námětům a připomínkám veřejnosti.
 - ČSÚ má identifikované skupiny stakeholderů, včetně uživatelů dat, jejichž požadavky zohledňuje v rámci tvorby statistických výstupů a jejich diseminace.
 - Prostřednictvím anket spokojenosti uživatelů, pravidelných setkání s uživateli, pravidelným kontaktem i sběrem podnětů ke statistickým zjišťováním a způsobům zveřejňování jejich výsledků získává ČSÚ informace o potřebách uživatelů. Tyto potřeby zohledňuje při přípravě programu zjišťování, Katalogu produktů, jednotlivých výstupů i diseminačních nástrojů.
 - Pokud to považuje za užitečné, zveřejňuje i experimentální statistiky.
- 2.2 Přesnost:
ČSÚ usiluje o co největší přesnost – tj. o maximální blízkost statistických odhadů neznámým skutečným hodnotám. Za tím účelem dbá o vysokou kvalitu zdrojových dat, předběžných výsledků i finálních výstupů, zveřejňuje informace o možných výběrových a nevýběrových chybách a provádí revize v souladu s příslušnou politikou.
- 2.3 Včasnost:
- ČSÚ publikuje údaje co nejdříve po skončení referenčního období v souladu s potřebami uživatelů.
 - Snaha o snížení časového odstavu publikování údajů od konce referenčního období je limitována výší výdajů a kvalitou dat. Pokud se to považuje za užitečné, zveřejňují se předběžné výsledky, jejichž celková přesnost je přijatelná.
- 2.4 Dochvilnost:
- ČSÚ dodržuje všechny naplánované termíny zveřejňování, ať už se jedná o Rychlé informace, publikace nebo jiné výstupy.
 - Pokud dojde z objektivních důvodů ke zpoždění, jsou veřejnosti včas sděleny důvody zpoždění a je stanoveno nové datum, příp. čas publikování.
 - Rychlé informace jsou zveřejňovány v avizovaném termínu vždy v 9:00 hod., ostatní produkty zpravidla v 9:00 hod.
- 2.5 Dostupnost:
- Hlavním prostředkem pro zveřejňování statistických informací je internetová prezentace ČSÚ, která zajišťuje obecnou dostupnost všech informací a nabízí všem uživatelům stejné podmínky. Všechny plánované elektronické produkty jsou zveřejňovány na internetu zdarma.

¹ viz čl. 12 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ze dne 11. března 2009 o evropské statistice

- b) Uživatelé, kteří nemají přístup k internetu, mohou o poskytnutí informací a dat požádat na pracovištích informačních služeb v ústředí a ve všech krajích; tištěné výstupy jsou dostupné také v Ústřední statistické knihovně.
- c) Internetové stránky ČSÚ jsou přístupné i pro handicapované občany se změněnou schopností vnímání.
- d) Pro výzkumné účely je povolen přístup k mikrodátům. Tento přístup podléhá zvláštním pravidlům a předpisům.
- e) Nástroje používané pro diseminaci jsou průběžně aktualizovány, aby co nejvíce vyhovovaly potřebám uživatelů.

2.6 Srozumitelnost:

- a) Uživatelé jsou informováni o metodice statistických zpracování, včetně využití administrativních údajů.
- b) ČSÚ aktivně rozvíjí způsob prezentace doprovodných informací – například metodických vysvětlivek, komentářů a analýz tak, aby výstupy ČSÚ byly srozumitelné nejen pro odborníky, ale i pro nejširší veřejnost.
- c) Připravované výstupy a aplikace jsou testovány z hlediska uživatelské přívětivosti, tedy i z pohledu jejich srozumitelnosti pro uživatele.
- d) Pro potřeby uživatelů ze zahraničí jsou zajišťovány překlady většiny statistických výstupů do angličtiny.

2.7 Soudržnost (koherence) a srovnatelnost:

- a) Statistiky ČSÚ jsou vnitřně soudržné a konzistentní (tzn., že se v nich dodržuje aritmetická a účetní shoda).
- b) Statistiky v přiměřeném časovém období jsou srovnatelné, sestavují se na základě společných standardů s ohledem na rozsah, definice, jednotky a klasifikace v různých zjišťováních a zdrojích. Statistiky z různých zdrojů a s různou periodicitou se porovnávají a sladují.
- c) Uživatelé jsou informováni o kvalitě statistických výstupů z hlediska kritérií kvality pro evropské statistiky.

3. PREZENTAČNÍ SYSTÉM ČSÚ

3.1 Hlavním nástrojem pro realizaci Politiky diseminace je Prezentační systém ČSÚ vymezující strukturu věcných témat, druhy a formu statistických produktů.

3.2 Základním dokumentem konkretizujícím obsah Prezentačního systému ČSÚ je každoročně zpracováváný a zveřejňovaný Katalog produktů, který obsahuje přehled statistických výstupů a definuje tak tu část pracovního programu ČSÚ, která je zaměřená na externí uživatele. Z Katalogu produktů se generuje Kalendář zveřejňování výstupů včetně Rychlých informací.

Součástí Katalogu produktů jsou i další informace o každém produktu, tj. periodičita, období, typ produktu, územní členění dat, forma produktu, termín vydání, jazyková mutace, cena a stručný popis. Katalog produktů na příslušný rok je schvalován Kolegiem předsedy ČSÚ a je zveřejňován nejpozději před koncem roku předchozího.

3.3 Tematické skupiny:

V zájmu snazší orientace jsou statistické výstupy členěny do tematických skupin. Záměrem je vytvářet tematické skupiny co nejvíce stabilní, ale vzhledem k přirozeným změnám v požadavcích uživatelů i vývoji společnosti mohou vznikat i nové skupiny, nebo může u existujících skupin statistik docházet ke změnám v pojmenování.

Skupiny mohou být seskupovány do Témat, která se mohou lišit podle účelu jejich použití. V rámci jednotlivých skupin mohou podle potřeby vznikat podskupiny, případně další úrovně třídění.

Seznam tematických skupin statistik:

- Ceny, inflace
- Cestovní ruch
- Cizinci
- Digitální ekonomika
- Digitální společnost – používání ICT
- Doprava
- Ekonomické subjekty
- Energetika
- Finanční hospodaření
- HDP, národní účty
- Inovace, patenty, vyspělé technologie
- Konjunkturální průzkumy
- Kriminalita, soudnictví
- Kultura, média, sport
- Lesnictví a myslivost
- Mezinárodní data
- Obchod
- Obyvatelstvo
- Průmysl
- Průřezové podnikové statistiky
- Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností
- Regionální statistiky
- Registrovaná nezaměstnanost a volná pracovní místa (MPSV)
- Sčítání lidu, domů a bytů
- Senioři
- Služby
- Sociální zabezpečení
- Souhrnná data o Česku
- Stavebnictví, byty
- Struktura mezd zaměstnanců
- Úplné náklady práce
- Území, sídelní struktura
- Volby
- Výzkum a vývoj
- Vzdělávání
- Zahraniční obchod
- Zaměstnanci a mzdy
- Zaměstnanost, nezaměstnanost (VŠPS)
- Zdraví
- Zemědělství
- Ženy a muži
- Životní prostředí

3.4 Základními typy produktů jsou:

- a) Analýza, komentář – komentovaný vývoj dané oblasti statistiky; rozdíl mezi analýzou a komentářem je daný především rozsahem;
- b) Avízo, oznámení – upozornění na vydané či plánované výstupy, mohou obsahovat i technická oznámení;
- c) Časopis – periodikum vydávané ČSÚ (Statistika: Statistics and Economy Journal, Demografie, Statistika & My);
- d) Časová řada – sada věcně a prostorově srovnatelných údajů uspořádaných chronologicky;
- e) Datová sada – konzistentní množina dat vymezená stejnými kategoriemi (dimenzemi), jejichž položky lze vzájemně kombinovat;
- f) Infografika – zajímavá a aktuální statistická data zpracovaná vizuálně poutavou formou;
- g) Mobilní aplikace – obsahuje nejnovější statistické údaje, informace o vydaných produktech i poznatky ze statistických zjišťování;
- h) Newsletter – výběr z mediálně nejzajímavějších výstupů Českého statistického úřadu;
- i) Otevřená data – datové sady v otevřeném formátu, který je vhodný pro dálkový přístup a strojové zpracování;
- j) Publikace – sada tabulek doplněná o další informace jako například úvod, metodické poznámky, grafy, kartogramy;
- k) Ročenka – publikace obvykle vydávaná v roční periodicitě, která je uceleným zdrojem dat o vývoji i aktuálním stavu jedné nebo více oblastí (příkladem je Statistická ročenka České republiky, krajské ročenky, demografické a další tematické ročenky);
- l) Rychlá informace – stručný dokument obsahující základní statistické informace, publikovaný v předem oznámených termínech a časech co nejdříve po ukončení referenčního období;
- m) Tisková zpráva – informace o aktuálním dění, upozornění na zajímavosti atd.;
- n) Statistické databáze – statistické výstupy dostupné pomocí webových aplikací umožňujících zobrazení nebo výběry statistických údajů z příslušných databází;
- o) Výstupní tabulka z DataStatu – předdefinovaný výběr z datové sady (uživatel si může nad disponibilními daty vytvořit a upravovat podle svých potřeb, může si zajistit i její automatickou aktualizaci);

- 3.5 Statistické výstupy mají primárně elektronickou formu, která zahrnuje data zveřejněná v podobě datového souboru (např. ve formátu xls) nebo zpřístupnění prostřednictvím webových prezentačních aplikací, přes API rozhraní, v otevřených datech evidovaných v Národním katalogu otevřených dat. Klíčové výstupy jako např. ročenky mohou mít i tištěnou podobu.

4. CENOVÁ POLITIKA

- 4.1 ČSÚ je organizační složkou státu². Jeho pravidla financování jsou upravena zvláštními právními předpisy³. Výdaje na sběr, zpracování a zveřejňování statistických údajů jsou hrazeny z prostředků rozpočtové kapitoly ČSÚ. Standardní produkty v elektronické podobě proto poskytuje zdarma, stejně jako veškeré další informace zveřejněné na webových stránkách ČSÚ. Pokud musí ČSÚ vynaložit další práci či výdaje s poskytováním statistických informací a anonymních údajů (například spojenou se speciálními výběry, tiskem, kopiemi, odesláním apod.), požaduje za ni od uživatelů úhradu, která je příjmem státního rozpočtu.
- 4.2 Základní principy cenové politiky jsou v souladu s § 18 „Poskytování statistických informací a anonymních údajů“ zákona o státní statistické službě.
- 4.3 Ceny jednotlivých produktů jsou konkretizovány v Katalogu produktů a v Ceníku informačních služeb a produktů.

5. PODMÍNKY PRO VYUŽÍVÁNÍ A DALŠÍ ZVEŘEJŇOVÁNÍ STATISTICKÝCH ÚDAJŮ ČSÚ

- 5.1 Statistické informace Českého statistického úřadu zveřejněné prostřednictvím internetových stránek www.csu.gov.cz je možné:
- a) šířit, kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti,
 - b) využívat a citovat v jiných dílech,
 - c) využívat komerčně.
- 5.2 Nakládání s údaji ČSÚ dle odst. 1 tohoto ustanovení je možné pokud:
- a) jako zdroj dat bude uveden Český statistický úřad (nesmí tím však vzniknout dojem, že ČSÚ podporuje uživatele dat nebo způsob, jakým dílo užívá),
 - b) statistické údaje a informace budou použity pouze tak, že nebude nijak pozměněn nebo upraven jejich význam.
 - c) statistické údaje jsou zveřejňovány v souladu se zákonem o státní statistické službě
 - d) v případě šíření dat ČSÚ vzniká povinnost uvést podmínky této licence, nejlépe přímým odkazem na příslušnou webovou stránku (https://csu.gov.cz/podminky_pro_vyuzivani_a_dalsi_zverejnovani_statisticky_udaju_csu),
 - e) pravidla upravující opakované použití dokumentů ČSÚ neplatí pro dokumenty, na něž se vztahují práva duševního vlastnictví třetích stran.
- 5.3 Další podmínky použití dat ČSÚ:
- a) ČSÚ se zříká odpovědnosti za případné škody způsobené v důsledku používání dat z internetových stránek ČSÚ,
 - b) ČSÚ si vyhrazuje právo z provozních nebo odborných důvodů dočasně omezit přístup k informacím zveřejněným na internetových stránkách i bez předchozího upozornění.

² § 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

³ zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů

6. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

- 6.1 Tento strategický dokument ruší Politiku diseminace Českého statistického úřadu, která nabyla účinnosti dne 30. 4. 2022.
- 6.2 Výjimky z tohoto strategického dokumentu může povolit předseda ČSÚ.
- 6.3 Tento strategický dokument nabývá platnosti a účinnosti dnem vyhlášení.

Březen, 2025